

Het Parool

Johan van Hulst (104) redde honderden Joodse kinderen

Johan van Hulst: 'We moesten de Duitsers, op z'n Amsterdams gezegd, belazeren.' © Mats van Soolingen

Johan van Hulst, destijds directeur van de Hervormde Kweekschool, redde honderden Joodse kinderen uit de crèche van de Hollandsche Schouwburg, waar hun ouders zaten te wachten op deportatie. De school wordt Nationaal Sjoa Museum.

DOOR: HANNELOES PEN 11 JULI 2015, 20:17 - BRON: HET PAROOL

“De Duitsers hebben nooit ontdekt dat er zoveel kinderen verdwenen”

Het Parool
De Hollandsche Schouw-burg werd maandag 20 juli 1942 als verzamelplaats gebruikt om Joden te deporteren naar het oosten. De theaterzaal was propvol. Het was er smerig, het stonk er, mensen hingen op stoelen of lagen op de grond. Bijna 12.000 Joden zijn vanuit de Schouwburg gedeporteerd.

Hun kinderen (onder de twaalf jaar) werden in afwachting van deportatie gestald in de crèche aan de overkant, naast de kweekschool aan de Plantage Middenlaan waar Van Hulst in 1938 was komen werken. Dagelijks zag hij de taferelen van binnengevoerde Joden. Het beeld liet Van Hulst, die er eerst als leraar Nederlands en later als onderdirecteur werkte, nooit meer los. Hij is inmiddels 104 en sinds zijn pensionering is het alleen maar moeilijker voor hem geworden.

Zittend op een stoel in de hoek van zijn werkkamer wil hij er nog één keer over praten. Voor Het Parool, zegt hij.

Kreeg u na de oorlog niet allemaal Joodse mensen en journalisten over de vloer die met u wilden praten?

'Ja. Maar toen de oorlog voorbij was, heb ik resoluut het boek dichtgedaan.

Elk contact heb ik afgewezen, ook als Joodse mensen me wilden zien.

Tientallen journalisten heb ik geweigerd. Ik had me voorgenomen er niet meer over te praten. Ik had mijn handen vol aan de wederopbouw van het onderwijs. Later heb ik me wel laten interviewen, ook op de radio en tv. Toen ik honderd werd, ging de telefoon steeds maar over. Weer een journalist, dacht ik.'

Maar u was een verzetsheld. Er zijn zeshonderd kinderen uit de crèche gered.

'Ik ben van een bepaalde activiteit het middelpunt geweest. Maar het gaat niet om mij, ik wil mezelf niet op de voorgrond plaatsen of een verzetsheld spelen. Ik denk eigenlijk alleen maar aan wat ik níet heb kunnen doen. Aan die paar duizend kinderen die ik niet heb kunnen redden.'

≡ **Het Parool**

~~'Met deze ogen heb ik dag in dag uit kinderen en hun ouders zien wegvoeren~~

We moesten de Duitsers, op zijn Amsterdams gezegd, belazeren. Laten we ons alsjeblieft niet op de borst slaan. In geen land zijn zo veel Joden weggehaald als in Nederland.'

Mensen kijken vol bewondering naar u. U hebt ook wapens verborgen in school en jongens ingeschreven voor de opleiding zodat ze niet hoefden te werken in Duitsland.

'Er was een Joodse vrouw die me niet eens durfde aan te spreken. Dat soort dingen moet je vermijden, hè.'

Moet u vaak aan die periode denken?

'Na mijn pensioen kwam het allemaal boven. Vóór die tijd probeer je het enigszins te verdringen. Ik had het heel erg druk met mijn werk, ook later als politicus en hoogleraar pedagogiek. De oorlog kreeg toen geen kans. Maar na mijn pensioen begon het. Hoe? In mijn dromen. Ik droom dat ik in een vreemde stad op zoek ben naar een onderduikadres voor mezelf en ik kan niks vinden.'

U hebt de laatste periode van de oorlog moeten onderduiken omdat iemand was 'doorgeslagen'.

Enigszins sarcastisch: 'Ik heb het voorrecht gehad ter dood veroordeeld te zijn. De Duitsers zijn bij mij op school en ook thuis geweest om me te zoeken. Ik dook onder bij mijn ouders aan de Egelantiersgracht. Het was de enige tijd dat ik bang was.'

Hoe kijkt u op 104-jarige leeftijd terug op die tijd?

'Er zit tegenover u een buitengewoon dankbaar mens. Ik heb het leven cadeau gekregen. Ik heb nooit gerookt, was matig met alcohol en nam mijn rust. Zes dagen zult gij arbeiden, de zevende dag rust nemen. Ik heb hard gewerkt. Ik werd van dorpsonderwijzer hoogleraar aan de VU. Ik heb les

gegeven op de hbs en het gymnasium.'

Het Parool

'En nu kijk ik met grote verwondering terug hoe ik door de oorlog ben gekomen. Maar ik heb het redden van die kinderen niet alleen gedaan hoor. De studenten van de Gemeentelijke Universiteit en de Utrechtse universiteit hebben samen met de kinderverzorgers en directrice Henriëtte Pimentel en Walter Süskind vanaf april 1943 via het schoolgebouw kinderen weggesmokkeld. Die meisjesstudenten waren zo brutaal als de beul. Nergens bang voor.'

'De Duitsers hebben nooit ontdekt dat er zoveel kinderen verdwenen. Ook tijdens wandelingen werden ze weggesmokkeld. Dan zeiden ze dat ze met 32 kinderen gingen wandelen, maar dan waren het er 38. Zo konden ze er zes laten onderduiken.'

De Hollandsche Schouwburg diende zestien maanden lang als verzamelplaats. Eind 1943 was de laatste dag van de deportaties. In de crèche zaten op het eind nog tientallen kinderen. Hoe verging het hen?

'SS-Hauptsturmführer Aus der Fünten zag dat er nog veertig kinderen rondliepen. 'Die verdammte Kinder,' vloekte hij. 'Abtransportieren!' We besloten nog enkele kinderen te redden. Baby's kon ik niet meenemen. Maar voor twaalf wat oudere kinderen, tussen de negen en twaalf jaar, heb ik de deur opengezet en gezegd dat ze moesten weggaan en zelf een onderduikadres moesten zien te vinden. Het was gruwelijk. De moeilijkste beslissing in mijn leven.'

Bent u wel eens teruggegaan naar de school?

'Een enkele maal. De laatste maal was kort voor de bekendmaking dat er het Nationaal Sjoa Museum komt. Ik zag het klaslokaal waar de Joodse kinderen sliepen omdat het zo druk was in de crèche. Het was alsof ik nooit was weg geweest. Ik heb toen de brief van rijkscommissaris Seyss-Inquart

Het Parool meegenomen. Hij eijte van mij een leerlingenlijst met alle namen,
~~geboortedata en adressen. Ik ben niet gewend om me in krachttermen uit te~~
drukken, maar toen dacht ik: 'Je kan de pest krijgen.' De brief met mijn
weigering is later teruggevonden.'

Hoe vindt u het dat uitgerekend in uw school een sjoamuseum komt?

'Geweldig. Alle belangrijke landen hebben een sjoahmuseum. Dit had al vijftientig jaar geleden moeten gebeuren.'

Onlangs verscheen het boek: Johan W. van Hulst: pedagoog, politicus, verzetsman. Redactie: Wouter van Haaften en Gerlof Verwey.

Volg en lees meer over:

Amsterdam

GERELATEERD

Nationaal Sjoa Museum in Amsterdam

23 JUNI 2015

COC: Aanpak homogeweld moet prioriteit krijgen

3 APRIL 2017

CBS: Meeste werkdruk bij artsen en docenten

3 APRIL 2017

MEEST GELEZEN

1 Deze mannen hebben een minstens tien jaar oudere vrouw

2 Asscher: Feyenoord ging ook niet met PSV meevoetballen

3 Ankara bevriest tegoeden van Turkse Nederlanders

4 Denkboek over oorlog voor 210.000 scholieren

5 Fietsenverkoop op laagste punt in 30 jaar

[BEKIJK HELE LIJST](#)

Schrijf u in voor de dagelijkse nieuwsbrief

jan@voorbeeld.nl

AANVRAGEN

Volg ons

twitter

facebook

instagram

Archief

Digitale krant

Journalisten Columnisten

Alle rechten voorbehouden

[Lees de gebruiksvoorwaarden](#)

© **DE PERSGROEP 2017**

MOBIELE APPS

HET PAROOL

SERVICE EN CONTACT

≡ **Het Parool**

